

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

ODJEL ZA INFORMIRANJE I ISTRAŽIVANJE

5225

CIVILNE ŽRTVE RATA PROTIV HRVATSKE 1991/1994
I TEŠKA KRŠENJA LJUDSKIH PRAVA PUČANSTVA:
RATNI ZLOČINI, ZLOČINI PROTIV ČOVJEČANSTVA,
ETNIČKO ČIŠĆENJE KAO NOVA VRSTA
RATNOG ZLOČINA U HRVATSKOJ

U skladu sa službenim podacima Ministarstva obrane registrirano je 5.858 poginulih i 17.802 ranjena hrvatska branitelja. Prema službenim podacima Odjela za informiranje i istraživanje Ministarstva zdravstva (od 16. studenog 1994. godine), registrirano je 8.646 ranjenih i 3.024 poginulih civila kao izravni rezultat agresije JA i srpskih paramilitarnih jedinica. Među 8.646 ranjenih civila je 944 djece, 3 svećenika i 30 liječnika ili drugog medicinskog osoblja, a između 3.024 ubijenih civila je 241 dijete, 3 svećenika i 5 liječnika ili drugog medicinskog osoblja. Sami ti podaci ukazuju na vrlo visok udio civila u broju ukupnih žrtava (jedna trećina svih ranjenih i ubijenih osoba). Međutim, ti podaci predstavljaju samo minimalni broj potvrđenih žrtava (na osnovu medicinskih i obdukcijских izvješća) i stoga je ukupni broj žrtava zasigurno potcijenjen. Podaci koji slijede predstavljaju procjene naknadnih žrtava i one također jasno ukazuju da je udio civilnih žrtava u ukupnom broju nedvojbeno mnogo veći.

1. Masakrirani i pogubljeni civili na okupiranom hrvatskom teritoriju

Na osnovu velikog broja dokumentiranih, nezavisnih izvjava preživjelih svjedoka i očevidaca, najmanje 1.000 hrvatskih civila (većinom osoba starijih od 60 godina) bilo je masakrirano, pogubljeno ili brutalno ubijeno od strane srpskih paramilitarnih formacija u velikom broju sela unutar trenutno okupiranog hrvatskog teritorija (područja: Istočna Slavonija bez Vukovara, Zapadna Slavonija, Banija, Kordun, Lika i Dalmacija). Naknadna ubijanja hrvatskih civila (najmanje 500 žrtava) dogodila su se u UNPROFOR-ovom Sektoru Istok (Baranja i Vukovar) i Sektoru Jug (Zadar i njegovo zaleđe) nakon što je UNPROFOR preuzeo odgovornost u tim okupiranim područjima Hrvatske.

2. Masakrirani i pogubljeni civili samo u Vukovaru

Prema službenim podacima Odjela za informiranje i istraživanje Ministarstva zdravstva u Vukovaru je, tijekom agresije, ranjeno 2.464 osobe, od toga 60 djece.

Na osnovu dosadašnjih službenih podataka, ima najmanje 1.851 hrvatskih građana koji su ubijeni u Vukovaru, i to:

590 žrtava službeno registriranih u Odjelu za informiranje i istraživanje Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske do 6 studenog 1991 (od toga 13 poginule djece); 709 žrtava sa "Liste identificiranih mrtvih osoba" dobivene od patologa JA nakon okupacije Vukovara; 266 pogubljenih ili ubijenih osoba nakon okupacije samog Vukovara i kasnije u srpskim logorima, na osnovu plemenitih izvjava preživjelih svjedoka, i 286 žrtava na osnovu liste koju je sastavio grobar iz Vukovara. Međutim, budući da još uvijek ima 1.228 nestalih ili prisilno odvedenih osoba iz Vukovara (osobe koje su nakon okupacije Vukovara prisilno odvedene od strane JA; samo iz vukovarske bolnice 294 osobe prisilno su odvedene a iz toga nestale : 18 zaposlenih u bolnici, 25 članova pomoćnog medicinskog osoblja, 57 civila i 194 ranjenika) i budući da imamo razloga vjerovati da je i dio tih osoba ubijen, procjenjuje se da se ukupni broj žrtava u Vukovaru kreće od 3.000 do 3.500 osoba (broj obnovljenih zahtjeva za traženje prisilno odvedenih, zatočenih i nestalih osoba iz ožujka 1994. smanjio se u odnosu na broj iz 1991/1993, kad je broj traženih osoba iz Vukovara bio 2.642)

3. Masovne grobnice u UNPROFOR-ovom Sektoru Istok (Sektor "E")

Kao posljedica velikog broja masovnih pogubljenja i proizvoljnog masovnog ubijanja hrvatskih civila kao i nekih zarobljenih hrvatskih vojnika, počinjenih od strane JA i srpskih paramilitarnih postrojbi, unutar okupiranih područja Hrvatske postoji veći broj masovnih grobnica (UNPROFOR-ovi Sektor Istok, Zapad, Sjever i Jug kao i tzv. "ružičaste zone"). Točan broj masovnih grobnica i žrtava masovnih pogubljenja još je uvijek nepoznat. Međutim, za ilustraciju raširenosti i brutalnosti takve vrste ratnog zločina, dajemo ovdje sažetu i selektivnu listu jedanaest takvih lokacija (vjerojatan broj ubijenih i sahranjenih žrtava na svakoj lokaciji je dan u zagradama) unutar sadašnjeg UNPROFOR-ovog Sektora "Istok": 1. Ovčara (oko 300 žrtava); 2. Pet lokacija unutar grada Vukovara: sportski stadion "Sloga" (120 žrtava), pokraj trgovine "Kivi" (oko 360 žrtava), Novo groblje u Vukovaru (oko 1.200 žrtava), zgrada Stare ciglane na Sajmištu (oko 250 žrtava), Gelesova Dol pokraj Petrove Gore (oko 70 žrtava); 3. Lovas (oko 140 žrtava); 4. Tovarnik - četiri grobnice s oko 250 žrtava; 5. Jakobovac (oko 300 žrtava); 6. Petrovci (16 žrtava); 7. Ernestinovo (nekoliko masovnih grobnica); 8. Tordinci (208 žrtava); 9. Dalj (oko 300 žrtava); 10. Berak (32 žrtve) i 11. potez Bogdanovci-Vukovar (više od 300 nestalih osoba u tom području).

4. Prislino odvedena, zatočena i nestala osoba (Prilog 1)

Prema rezultatima akcije obnove zahtjeva za traženje prislino odvedenih, zatočenih i nestalih osoba, koju je provela Komisija za zatočene i nestale osobe Vlada Republike Hrvatske u suradnji s Uredom za žrtve rata VRH, Odjelom za informiranje i istraživanje Ministarstva zdravstva, Hrvatskim crvenim križem i Udrugama obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja tijekom veljače i ožujka 1994. godine, i ostalih zahtjeva koji su registrirani u Komisiji za zatočene i nestale Vlade Republike Hrvatske do studenog 1994, ukupni broj prislino odvedenih, zatočenih i nestalih osoba u Hrvatskoj je 2.836. Prema prethodnoj evidenciji dobivenoj na ovaj način 1647 osoba (58%) svih prislino odvedenih, zatočenih i nestalih osoba su civili, a 1189 (42%) su hrvatski branitelji. Broj obnovljenih zahtjeva manji je od broja zahtjeva evidentiranih 1993. godine u Uredu za žrtve rata - Komisiji za zatočene i nestale VRH (7 827), a znatno manji od broja zahtjeva za traženje prislino odvedenih i nestalih osoba evidentiranog u bazi podataka HCK tijekom 1991/1993. godine (13 000), što se objašnjava time da je veći broj obitelji na različite načine saznao za sudbinu osoba za koje su podnijele zahtjeve za traženje tijekom 1991/92. godine, a jedan dio je razmjenjen i oslobođen.

U akciji obnove zahtjeva za traženje nestalih osoba, prikupljeni su podaci i kompletirani dossier-i sa svim do sad poznatim okolnostima nestanke, iskazima svjedoka i medicinskom dokumentacijom potrebnom za daljnje kontinuirano traženje nestalih osoba.

Najveći broj traženih osoba (43,5%) zatočen je, prislino odveden ili nestao na teritoriju Vukovarsko-srijemske županije, a od toga najveći broj u samom gradu Vukovaru.

5. Invalidi rata

U Odjelu za informiranje i istraživanje Ministarstva zdravstva, na osnovu prikupljene medicinske dokumentacije, registrirano je do 1. siječnja 1995. godine, 9 161 invalida sa teškim tjelesnim ozljedama kao posljedicom ranjavanja.

Do kolovoza 1994. u Odjelu za informiranje i istraživanje Ministarstva zdravstva registrirano je 97 djece s trajnim tjelesnim oštećenjima kao posljedicom ranjavanja.

6. Zatočeni iz srpskih koncentracijskih logora i zatvora

Do 16. studenog 1994. godine, prema službenim podacima Komisije za zatočene i nestale registrirano je 6.660 osoba koje su tijekom razmjena oslobođene iz srpskih konc-logora i zatvora.

Prema rezultatima opsežnih istraživanja liječnika, oko 90% svih zatočenika bili su maltretirani i zlostavljani. Do sada je prikupljena opsežna medicinska dokumentacija o zlostavljanjima u zarobljeništvu.

7. Prognane osobe u Hrvatskoj i izbjeglice iz Bosne i Hercegovine

Do 12. siječnja 1995. godine, prema rezultatima akcije preregistracija prognanika i izbjeglica, Ured za prognanike i izbjeglice Vlada Republike Hrvatske registrirao je 194.519 prognanih osoba unutar Hrvatske i 189.678 izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, tj. ukupan broj prognanih i izbjeglih osoba u Hrvatskoj je 384.197. Prema procjeni Ureda oko 6% prognanih i izbjeglih osoba ostalo je neregistrirano.